

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. De Superbia, & varijs eam concernentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO III.

De Septem Peccatis Capitalibus.

QUÆSTIO I.

De Superbia, & varijs eam concernentibus.

Peccata ca-
pitalia sunt
septem; &
cur sic ap-
pellentur?

1. **S**upponitur cum D. Gregorio *lib. 31. Moral. cap. 31.* & com-
muni Doctorum, septem esse Peccata Capitalia: quæ sunt,
Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Ira, Gula, & Acedia.
Et hæc dicuntur *Capitalia*, quoniam ab his alia peccata oriuntur,
& instar capitis, quod influit in membra, ipsa influunt in alia pec-
cata; ut inquit D. Gregorius *loc. cit.* Siquidem ex his septem Ca-
pitalibus vitijs frequentius cætera peccata oriuntur, secundum ra-
tionem causæ finalis; licet nonnulla ex aliis causis interdum ori-
antur. Et quia Superbia vitijs omnium mater est, ac regina
(*in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio, Tob. 4.*) de ea merito ante
alia Peccata capitalia tractatur.

Superbia,
quid?

2. **CONCL. I.** Superbia est appetitus inordinatus propriæ
excellentiæ super alios. Ita post Doctorem Subtilem *2. dist. 6.*
quest. 2. & alios, *Mastrius disp. 15. Theol. Mor. num. 137.* Dicitur,
excellentiæ super alios. Nam Superbia propriè dicta involvit affe-
ctum immoderatum excellentiæ suæ relatæ ad alios, quibus ali-
quis præesse cupit, aut antecellere: prout desumitur ex ipso
nomine Superbiæ; etenim *superbire* sic dicitur à *super*, & *ire*,
quia nempe superbus super alios, & supra suam mensuram ire
vult. In quo sensu D. Augustinus *lib. 14. de Civitate Dei, cap. 3.* ait:
Quid est superbia, nisi perversa celsitudinis appetitus? Nec obstat, quod
idem S. Augustinus *loc. cit. cap. 13.* asserat, quod sibi placens im-
moderatè, sit superbus. Nam hoc rectè à Doctore nostro ibidem
explicatur de Superbia largè dicta (quam alio nomine *Philautiam*
vocant) cum Superbia propriè accepta involvat relationem ex-
cellentiæ super alios, ut dictum.

Superbia si
sit consum-
mata, est
peccatum
mortale.

3. **CONCL. II.** Superbia est peccatum mortale, si sit con-
summata & perfecta; id est, si quis ita excellere appetat, ut Deo,
Superioribus, eorumque legibus subjici nolit. Ita certa, & com-
munis

munis Doctorum. Quinimò ejusmodi Superbia consummata, est peccatorum omnium gravissimum: talisque præcipuè datur in diabolo, ac pessimis hominibus; estque radix omnium peccatorum, prout declarabitur num. 10.

4. Dicitur notanter, *si sit consummata & perfecta*. Siquidem imperfecta tantum Superbia, qua quis non renuens iis subjici, quibus debet, in suo duntaxat affectu sese magnificat, est tantum veniale Peccatum, ut docent passim Doctores: quia sine Dei, & aliorum despectu, sese plus justo efferre, non est adeò gravis inordinatio. Et quamvis Superbia ex genere suo sit peccatum mortale, nihilominus aliqui motus ipsius propter imperfectiorem actus, aut alias circumstantias, possunt esse veniales: foret tamen gravis inordinatio, adeoque peccatum mortale, si fieret eum notabili aliorum contemptu, vel cum complacentia in aliorum abjectione.

Secus, si sit imperfecta.

5. CONCL. II. Etsi plures soleant assignari Filia Superbiae, ut Inobedientia, Jaëtantia, Hypocrisis, Contentio, Pertinacia, Discordia, Curiositas; tres tamen sunt præcipuæ, videlicet Vana gloria, Præsumptio, & Ambitio; quæ ideò dicuntur Filia Superbiae, quatenus ab ea originantur. *Mastrius disp. 15. Theolog. Mor. n. 138. cum aliis.*

Plures sunt filia Superbiae, quæ?

6. CONCL. III. *Vana gloria*, quæ est una ex præcipuis Filiabus Superbiae, est cupiditas inanis gloriae. Ratio est: quia vanus gloriosus vult propriæ manifestationem excellentiæ, sive veræ, sive fictæ; unde appetitus excellentiæ movet ad inanem gloriam, & sic oritur ex Superbia, tanquam infelix soboles ipsius.

Vana gloria, quid?

7. Porrò Vana gloria est peccatum per se, seu ex genere suo tantum veniale, ut docet D. Thomas 2. 2. q. 132. art. 3. eò quòd hoc vitium ex genere suo, & secundum se spectatum, nec Deo, nec proximo, gravem inferat injuriam. Hinc concionari v. g. vel alias actiones sacras facere ob vanam gloriam, est tantum veniale peccatum. Quo tamen non obstante, Vana gloria sæpè fit peccatum mortale per accidens: idque vel ratione materiæ, si nimirum gloriatio sit de re mortaliter mala; quia approbatio operis pravi, eandem cum illo speciem habet: vel ratione notabilis damni proximo illati; ut si quis prorumpat in gravem ejusdem contumeliam, qualis fuit jaëtantia Pharisei, *Luca 18. dicentis: Non sum sicut ceteri hominum: raptores, injusti, adulteri: velut etiam hic publicanus, aut hujusmodi.*

Et quale peccatum?

Præsumptio,
quid, &
quale pec-
catum?

8. CONCL. IV. *Præsumptio* est appetitus aggre-
diendi aliquid
supra vires: cum enim homo vult dicere, vel facere aliquid supra
id, quod potest, dicitur *Præsumptuosus*. Est autem præsumptio
communiter, ac ex genere suo, peccatum veniale: fit tamen per
accidens mortale, si gravis injuria Deo, aut damnum proximo
inferatur: v. g. si quis præsumat jurisdictionem Ecclesiasticam,
potestatem Ordinis sacri, officium Medici, Advocati, Confessarii,
&c. sine debita pericia suscipere; aut si quis aliquid præsumit
cum periculo probabili gravis damni proprii corporalis, vel spi-
ritualis incurrendi, absque iusta causa.

Ambitio,
quid, &
quale pec-
catum?

9. CONCL. V. *Ambitio*, quæ est una ex præcipuis Filiabus
Superbiæ, est inordinatus appetitus dignitatis, & honoris non de-
biti: ut si ambias Beneficium, vel Officium, quo es indignus.
Est per se peccatum veniale: fit autem mortale vel ratione ma-
teriæ, ex qua honor inordinatè petitur; vel ratione medij mor-
talis, per quod honor quæritur; vel ratione gravis damni, quod
proximo inferitur. Quòd si verò moderatè honor appetatur ob
honestum finem, nullum erit peccatum, sed actus Magnanimi-
tatis.

Superbia,
cur dicatur
vitium ca-
pitale?

10. Quæres, cur Superbia dicatur esse Vitium Capitale?
Resp. id intelligendum esse potissimum de Superbia completa,
quæ omnem humilitatem & subjectionem excludit: ut cum quis
in tantum sese extollit, ut nolit legi Divinæ, ac legitimorum Super-
riorum, esse subjectus. Hæc autem non tantum est Vitium Capi-
tale, sed etiam regina & mater omnium vitiorum, juxta D. Gre-
gorium *lib. 31. Moral. cap. 31.* idque tum propter universalem
ejus influentiam, quam habet in omnia vitia: tum quia ex eo,
quòd quis renuat esse subjectus legi Divinæ, ac legitimorum Su-
periorum, aperitur porta latissima omnibus peccatis, legumque
transgressionibus. Hinc Ecclesiastici 10. dicitur: *Initium omnis
peccati est superbia: qui tenuerit illam, adimplebitur maledictis, & sub-
vertet eum in finem.*

Quænam
sint remedia
contra Su-
perbiam?

11. Quæres ulterius, quænam sint remedia contra Super-
biam? Resp. cum communi Doctorum, eadem esse remedia
Superbiæ, quæ Humilitatis adjumenta, de quibus fusè Libri Asce-
tici. Tria tamen præcipuè sunt remedia contra Superbiam à
Doctore Angelico 2. 2. q. 162. art. 6. ad 1. assignata, ad quæ cætera
reduci possunt. Primum, est consideratio propriæ infirmitatis;
juxta illud Ecclesiastici 10. *Quid superbit terra & cinis?* Secundum,
est consideratio magnitudinis Divinæ; secundum illud, Job. 15.

Quid

Quid tunc contra Deum spiritus tuus? Tertium, est consideratio imperfectionis priorum bonorum, de quibus homo superbit; juxta illud Isaia 40. *Omnis caro fenum, & omnis gloria ejus quasi flos agri.* Et Isaia 64. *Quasi pannus menstruata universa justitia nostra.*

Q U Æ S T I O II.

De Avaritia, & Filiabus ejus.

12. **C**ONCL. I. Avaritia est immoderatus appetitus habendi pecunias, sive possessiones. Ita in re communis. Dicitur, *immoderatus appetitus*: nam si ipse sit ordinatus, qualis fuit in Abraham, Jacob, & multis aliis, pecunias & possessiones copiosas ob debitum finem habentibus, peccatum non erit; juxta illud Psalmi 61. *Divitiae si affluant, nolite cor apponere.* Et additur, *habendi pecunias, sive possessiones*: quia circa has, tanquam objectum suum, versatur Avaritia. Quod si verò fiat sermo de immoderata cupiditate habendi voluptates, mundanam excellentiam, aut aliud ejusmodi bonum creatum; non erit proprie Avaritia, & prout hæc est speciale vitium.

13. **C**ONCL. II. Avaritia, prout adversatur Justitiæ, est ex genere suo peccatum mortale; quamvis per accidens possit fieri veniale propter imperfectionem actus, aut levitatem materiæ, sicuti de furto dicitur. Prout verò Avaritia opponitur Liberalitati, est peccatum ex genere suo veniale; nisi in tantum crescat amor divitiarum, ut præferatur Charitati Dei, aut proximi, volens potius transgredi præceptum sub mortali obligans, quam largiri suas pecunias, dando v. g. elemosynam pauperi in extrema necessitate constituto. Ita D. Thomas 2. 2. q. 118. art. 4. & alii passim.

14. **C**ONCL. III. Avaritia rectissime numeratur inter Vitia Capitalia. Ratio est: quia ex Avaritia, velut ex fonte & radice, multa alia peccata oriuntur; prout patet ex septem Filiabus ejus mox enarrandis. Hinc 1. Timoth. 6. dicitur: *Qui volum divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa inutilia, & nociva qua mergunt homines in interitum, & perditionem. Radix enim omnium malorum est cupiditas.* Sic etiam Ecclesiastici 10. dicitur: *Nihil est iniquius, quam amare pecuniam: hic enim & animam suam venalem habet.* Unde ad Coloss. 3. Avaritia appellatur *Sinulacrorum servitus*: qualia passim habentur in Scriptura sacra.